

ДОВІДНИК ТЕРМІНІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ СТАНУ ІНВАЛІДНОСТІ

Інвалідність - загальний термін на позначення стану, який може впливати на здатність дитини рухатися, чути, бачити, говорити або на його когнітивні функції (такі, як параплегія, глухота, СНІД). В більшості країн використовуються термін «обмежені можливості здоров'я» (англ. Disabilities)

Примітка: Термін «бар'єр» описує перепону / бар'єр, зумовлену навколишніми умовами або стигмою (такі, як відсутність пандусу або ліфта, відсутність інформації шрифтом Брайля, негативні стереотипи). Іншими словами, «інвалідність» створюють бар'єри – стереотипи й судження щодо людей з інвалідністю, інституційні бар'єри, пов'язані з законами та політикою, економічні бар'єри, а також бар'єри навколишнього середовища, такі як фізична недоступність, обмеження в інформації та комунікації. Бар'єри породжують дискримінацію, виключають із суспільного життя та ставлять осіб з інвалідністю у становище, що принижує їхню гідність.

Щоб надати особам з інвалідністю можливість вести незалежний спосіб життя й усебічно брати участь у всіх аспектах життя, держава має вживати належних заходів для виявлення й усунення перепон і бар'єрів, що перешкоджають доступності.

Уникайте, такі терміни!

«Дефективні»

Термін «дефективний» є образливим стосовно багатьох людей з інвалідністю. Використовуйте: **діти з інвалідністю**.

«Ненормальні/нормальні»

Не існує обґрунтованого визначення того, що є «нормальним», отже, називання людей «ненормальними» може бути образливим. Використовуйте: **діти з інвалідністю** замість «ненормальні», а також **ті, що не мають проблем зі здоров'ям**, замість «нормальні».

«Неповноцінні/відсталі»

Такі терміни вважаються принизливими, оскільки вони припускають загальну нездатність без зазначення конкретної проблеми зі здоров'ям. Використовуйте: **діти з інвалідністю**.

«Інваліди»

Наступним прикладом є термін «інваліди». Такий термін вважається принизливим, оскільки використанні втрачається бачення людини як особистості. Використовуйте: **діти з інвалідністю**.

«Розумовий розлад»

Люди з «розумовим розладом» воліють, щоб їх називали людьми з особливостями розвитку, а не «розумово відсталими». Важливо не плутати труднощі в навчанні з психічними захворюваннями. Використовуйте: **діти з особливостями психічного розвитку АБО діти з проблемами психічного здоров'я/ психічне захворювання (зазначити)**.

«Ненавчуваність»

Використовуйте: **діти з труднощами навчання**.

«Глухі»

Використовуйте: **нечуючі діти, діти з порушеннями слуху (зазначте групу), які користуються мовою жестів або діти зі слабким слухом**. Такі терміни не характеризують людей, лише щодо їх статусу порушення можливостей здоров'я.

«Сліпі»

Як зазначено вище. Використовуйте: **Незрячі діти/ слабоворі діти (зазначте групу) або діти з порушеннями зору**.

«Ті, що страждають на»

Не всі діти з обмеженими можливостями здоров'я «страждають», проте така фраза, що позбавляє сили, може допомогти створити образ «жертв», які потребують допомоги. Замініть «діти, які страждають на ВІЛ» на фразу **діти, які живуть з ВІЛ**.

Загальні зауваження

Як показано вище, використання іменників, таких як «інваліди», часто є недоречним; вважається, що кожна людина з інвалідністю є такою ж особистістю, як і будь-яка інша людина.

Ярлики медичного характеру небажані і часто несуть дезорієнтувальну інформацію, оскільки двох однакових людей не існує, а такі маркування лише підсилюють стереотипне сприйняття людей з інвалідністю як «хворих». Таким чином, термін «особливі потреби» може бути образливим стосовно деяких осіб, адже багато людей з інвалідністю зовсім не потребують спеціального догляду або не мають потреб, відмінних від потреб інших людей.

Будь ласка, зверніть увагу, що це не повний список термінів на позначення обмежених можливостей. Чекаємо на ваші поради та пропозиції за електронною адресою: info@crin.org